

2011-11-14 09:07 CET

Psalmbokens språk – ett mannens språk

Teologen och prästen Agneta Lejdhamre har i sin avhandling undersökt psalmtexter ur ett jämställdhets- och kyrkosynsperspektiv. Hon konstaterar att de är tydligt diskriminerande för kvinnor och föreslår ett språk som utmanar föreställningarna om kön. Disputationen ägde rum vid Uppsala universitet den 11 november.

Spelar det någon roll för jämställdhet mellan kvinnor och män hur kvinnor och män framställs i Den svenska psalmboken? Har psalmtexternas könsförståelse betydelse för Svenska kyrkans självbild som öppen folkkyrka? Dessa och angränsande frågor behandlas ingående i avhandlingen ”Psalm – kön – kyrka. Könsförståelse och kyrkosyn i Den svenska psalmboken och i Svenska kyrkans kyrkomöte”.

Agneta Lejdhamres analys visar en tudelad förståelse av kön, som är diskriminerande för kvinnor: Långt fler män än kvinnor förekommer; män är de som har haft betydelse för kristen tro och tradition; mäns sexualitet nämns inte; benämningar på män sammanfaller ofta med benämningar på Gud. Medan kvinnor framträder ytterst sällan och skildras som beroende av någon annan; kvinnors sexualitet framställs som föredömlig i den mån den inte levs ut – Maria är typexemplet här – och klandervärd i den mån den levs ut; benämningar på kvinnor sammanfaller aldrig med benämningar på Gud. När psalmtexterna talar om ”syndare” avses alla människors bristfulla natur och när texterna talar om ”synderskor” avses kvinnor med underförstådd lösaktig sexualmoral.

- Eftersom samhällets, inklusive Svenska kyrkans, precisering av jämställdhet kan sammanfattas med att samma villkor ska råda för kvinna och man kan jag konstatera att psalmtexternas könsförståelse rimmar illa med vad man menar med jämställdhet i såväl sekulärt som i kyrkligt sammanhang, säger Agneta Lejdhamre.

I avhandlingen visas även att Svenska kyrkan som öppen folkkyrka är öppen på mäns villkor i sitt språkbruk, dvs kvinnor måste tidigt lära sig ett översättningsarbete för att känna sig inkluderade i texter där män dominerar. Lejdhamre menar att det ensidigt manligt könade språket för Gud även har haft betydelse för vad som har ansetts viktigt i samhället och för vad som uppfattas som kunskap.

Agneta Lejdhamre resonerar sig fram till och argumenterar för ett språk som utmärks av att kvinna och man presenteras så att traditionella föreställningar om kön utmanas och av att orden för Gud kopplas till såväl kvinna som man, utan traditionella schabloner om kön. Hon ger exempel som hon hämtar från bland andra Brian Wren: "Strong mother God", "Warm father God", "Old aching God", "Young growing God". Beträffande språket för människor gäller samma sak, det måste utmana en mer eller mindre omedveten förförståelse om hur kvinnor och män förväntas vara, menar hon.

- Det behövs ett språk med sprängkraft att vidga förståelsen av Gud och lyfta människor ur förutbestämda kategorier; ett språk som överraskar, som vidgar. Då blir Gud större och kommer närmare både män och kvinnor, säger hon.

Läs mer på [universitetets webbplats](#).

För mer information, kontakta Agneta Lejhamre, tel: 021-12 66 84
agneta.lejdhamre@teol.uu.se

---

*Uppsala universitet - kvalitet, kunskap och kreativitet sedan 1477. Forskning i världsklass och högklassig utbildning till global nytta för samhälle, näringsliv och kultur. Uppsala universitet är ett av norra Europas högst rankade lärosäten.
www.uu.se*

Kontaktpersoner

Anneli Waara

Presskontakt

Presschef

Övergripande, ledning

anneli.waara@uu.se

018-471 1974

070-425 07 18